

קורס אסטרטגיות להתערבות טיפולית רב-תחומית בקרב ילדים על

הרצף האוטיסטי

תאריכים: 11, 25 - ינואר 2023 / 1, 8, 15 - פברואר 2023

רקע:

הפרעת ASD (Autistic Spectrum Disorder) היא לקות רב-תחומית, הפוגעת בכישורי התקשורת של המאובחן עם הסביבה בדרגות חומרה שונות (Bhat, 2020). ילדים המאובחנים על הרצף האוטיסטי מתקשים בהבנה של מצבים חברתיים, הם לוקים ביכולת להתבטא, יש להם קשיים ביצירת תקשורת מילולית ולא-מילולית, והם אף עשויים להסתגר בעולמם הפנימי בלי שיהיו מסוגלים לתקשר עם סביבתם.

ילדים עם אוטיזם סובלים לעיתים מבעיות נוספות, ולרבים בקרב המאובחנים יש לקויות בתחום המוטוריקה Sensory Based Motor Disorder בדרגות חומרה שונות. לעיתים, המיומנויות המוטוריות תואמות גיל, ולמרות זאת קיים קושי מוטורי על בסיס לקות בעיבוד מידע חושי ובעיבוד מידע.

הפרעות בעיבוד מידע חושי (SPD) גורמות לקושי בזיהוי של גירוי, בוויסות או באיכות התגובה לגירויים תחושתיים, שהם חמשת החושים החיצוניים (ראייה, שמיעה, טעם וריח, מגע) ושלושה חושים פנימיים (אינטרוספטיבי, פרופריוצפטיבי ושיווי משקל). הפרעות אלה נפוצות אצל המאובחנים באוטיזם, והן משפיעות על רכישת אבני הדרך בתחומי ההתפתחות השונים (מוטורי, חברתי, רגשי, שפתי ותקשורתי) ופוגעות בתפקוד בחיי היום-יום.

עיבוד מידע הוא תהליך של הבניה וארגון של המידע לכדי ידע בר-יישום בפעילויות יום-יומיות, כגון מהי ארוחת הצהריים (ילדים על הרצף יכולים לפרש מאכל כארוחה, ולא דווקא את ההקשר או את המשמעות של ארוחת צהריים, מה שיכול לפגוע בתפקודם). כאשר המידע הנקלט עובר דרך אזורים מיוחדים במוח, התפיסות החושיות נקשרות לאסוציאציות קוגניטיביות מתאימות, וכפופות לסוגים כלליים של פרטי מידע הקיימים בזיכרון (Bogdashina, 2011, 2016). נוסף על כך, שמירת רצפים ותהליכי עיבוד מידע פוגעות בתפקוד, בין היתר בתפקוד המוטורי. הלקויות המוטוריות אצל הילדים המאובחנים באוטיזם, שרובן נובעות מהקושי בעיבוד מידע ומהקושי של עיבוד מידע חושי, משפיעות על חיי היום-יום של הילדים המאובחנים באוטיזם. לכן חשוב שהפיזיותרפיסטים יכירו אסטרטגיות טיפוליות רב-מערכתיות שיתאימו למקרה הפרטי שבפניהם.

בקורס ישולבו הרצאות של רופא נירולוג, פסיכיאטרית ילדים ופסיכולוגית קלינית, המתמחים בטיפול בילדים על הרצף האוטיסטי. הם ירחיבו את הידע שיתרום להבנת הלקות מפרספקטיבות שונות: נירולוגי, פסיכיאטרי ופסיכולוגי, ויספקו כלים מעשיים לתוכנית טיפולית רב-תחומית.

מטרות:

1. אבחון הפרופיל של הילד האוטיסטי (ASD): הכרת הלקות כפי שהיא מוצגת ב-DC 5-0 וב-DSM בהשוואה ליכולת להבין את הלקות ואת הקשיים הכרוכים בה על פי תצפית והסתכלות. לאור הבנת הלקות, יורחב הידע על הצורות השונות של הפגיעה המוטורית, למשל, לקות יציבתית, דיספראקסיה, קושי בשמירה על רצף מוטורי ומתוך כך קושי בתכנון פעילות מוטורית, קושי בתנועה בי-לטרלית.
2. כלים להתערבות טיפולית רב-תחומית בילדים המאובחנים על הרצף האוטיסטי: העמקת ההבנה מהי למידה מוטורית בטיפול

בילדים על הספקטרום האוטיסטי. לימוד הקשר בין הקשיים התקשורתיים ובין הלקויות המוטוריות. הבנה והיכרות עם סוגי טיפולים בפיזיותרפיה לשיפור המיומנויות המוטוריות ובד-בבד, שכלול מיומנויות התקשורת, המיומנויות החברתיות, יכולת המשחק וההתפתחות הרגשית, שיפור הבנת הרצפים ויישומם בחיי היומיום: מהבנה של מסלול להבנה של סדר יום.

3. הסתכלות על קשיים מוטוריים מתוך הקושי של עיבוד מידע ועיבוד מידע חושי: היכרות עם אפשרויות לתוכנית התערבותית לילד אוטיסט, מתוך הבנה שחלק מהקשיים המוטוריים הם על בסיס של קושי בעיבוד מידע ומתוך קושי בעיבוד מידע חושי. תינתן גם הדרכה לשיפור המיומנויות המוטוריות בתחומים נוספים: בתחום הרגשי (לדוגמה: תחושת מסוגלות ויכולת); בתחום השפתי (לדוגמה: הקשר בין מיומנויות מוטוריות ובין רכישת שפה); בתחום התקשורת (לדוגמה: הבנה של המתנה לאתר או שיתופו); ובתחום החברתי (לדוגמה: משחק משותף, משחק הדדי, משחק עם חוקים).

קהל יעד:

הקורס מיועד לפיזיותרפיסטים/ות בעלי רישיון של משרד הבריאות.

היקף הקורס: היקף הקורס 40 שעות.

מספר משתתפים: פתיחת הקורס מותנת במינימום של 16 משתתפים. ומוגבלת במספר של 20 משתתפים.

מקום: הקורס יתקיים בבית הספר לפיזיותרפיה, המרכז הרפואי שמיר (אסף הרופא).

תאריכים: 11, 25 / ינואר 2023 / 1, 8, 15 – פברואר 2023

שעות: 08:30-16:30

עלות למשתתף: עלות לחבר 2,350 ₪

עלות ללא חבר 2,750 ₪

הקורס מוגש לגמול השתלמות:

אין העמותה מתחייבת כי הקורס יאושר לגמול השתלמות. אישור לפתיחת הקורס הוא זמני בלבד ורק הופעתו ב"אלפון קורסים מאושרים" מעידה על הכרתו כקורס המזכה את בוגריו בגמול השתלמות.

* לאורך הקורס תוצב עמדת שתיה חמה (מזון באחריות המשתתפים).

* לזכאים תשלח תעודה באימייל בפורמט PDF

המטלות הנדרשות מן הלומדים:

הצגת מקרה

תנאים לקבלת תעודה:

חובת נוכחות ב 100% מהמפגשים

עמידה במטלות הנדרשות.

מרצים עיקריים :

פיזיו אורלי נייגר - MA.PT פיזיותרפיסטית נירור התפתחותית

גב' אלן רייסל - פסיכולוגית התפתחותית מומחית ומדריכה,

ד"ר חנוך קאסוטו - רופא ילדים ונירולוג ילדים,

ד"ר דורית פרבשטיין אסלנוב - פסיכיאטרית ילדים,

גב' רעות מיכאלי - BPT, NDT פיזיותרפיסטית נירור-התפתחותית מוסמכת ברישיון משרד הבריאות (2010) ומדריכה קלינית.

תכנית הקורס:

תאריך המפגש	שעות	נושא	מרצה
מפגש ראשון 11.1.2023	10:00-8:30	אבני הדרך המוטוריות הנרכשות בשנת החיים הראשונה, הבסיס לרכישת מיומנויות מוטוריות בתחומי ההתפתחות השונים: תקשורת, רכישת שפה, משחק ויכולת להשתתף באינטראקציות חברתיות	אורלי נייגר
	10:30-10:00	הפסקה	
	12:00-10:30	אבחנה מבדלת באמצעות חמשת הצירים של DC 5-0	ד"ר דורית פרבשטיין אסלנוב
	12:45-12:00	הפסקת צוהריים	
	15:00-12:45	<ul style="list-style-type: none"> אבני הדרך המוטוריות מבססות את התשתית הגופנית והן נרכשות על סמך התנסות סנסומוטורית וסומטו-סנסורית ההשפעה של כל אחת מן המערכות האלה על השגת אבני הדרך המוטוריות בהתפתחות התקינה ההשפעה של קושי בעיבוד מידע חושי על אבני הדרך המוטוריות ההשפעה ההדדית של רכישת אבני הדרך בתחומי ההתפתחות השונים איתור מוקדם: הבנת ההתפתחות הטיפוסית TD לעומת התפתחות שאינה טיפוסית: מהו תחום הנורמה? 	אורלי נייגר
	15:15-15:00	הפסקה	
	16:30-15:15	<ul style="list-style-type: none"> הקשר בין איתור מוקדם, התערבות והשגת אבני דרך: מה צריך לזהות? סיכום היום והצגת מקרים 	אורלי נייגר
תאריך המפגש	שעות	נושא	מרצה
מפגש שני 25.1.2023	10:00-8:30	למידה מוטורית בהתפתחות תקינה	רעות מיכאלי
	10:30-10:00	הפסקה	
	12:00-10:30	המשך: למידה מוטורית בהתפתחות תקינה	רעות מיכאלי

	הפסקת צוהריים	12:45-12:00	
רעות מיכאלי	המשך: למידה מוטורית בהתפתחות תקינה	15:00-12:45	
	הפסקה	15:15-15:00	
אורלי ניגר	מודל DIR בפיזיותרפיה	16:30-15:15	
אלן רייסל	התפתחות רגשית אצל ילדים שאובחנו על הרצף האוטיסטי (ASD)	10:00-8:30	מפגש שלישי 1.2.2023
	הפסקה	10:30-10:00	
אלן רייסל	קשר הורה-ילד אצל ילדים בספקטרום האוטיסטי ASD.	12:00-10:30	
	הפסקת צוהריים	12:45-12:00	
אורלי ניגר	התפתחות המשחק בגיל הרך כבסיס להתפתחות מסוגלות ויכולת, בצד תפקוד מוטורי	15:00-12:45	
	הפסקה	15:15-15:00	
אורלי ניגר	עיבוד מידע ועיבוד מידע חושי SPD, SBMD	16:30-15:15	
ד"ר חנוך קאסוטו	אבחנה: קריטריונים של אבחנה מبدלת למה כן/למה לא? אלגוריתמים של הלקות על פי DSM	10:00-8:30	
	הפסקה	10:30-10:00	
אורלי ניגר	עיבוד ויזו-מרחבי	12:00-10:30	
	הפסקת צוהריים	12:45-12:00	מפגש רביעי 8.2.2023
אורלי ניגר	מהי שונות נוירולוגית המאפיינת את הלקות ASD?	15:00-12:45	
	הפסקה	15:15-15:00	
אורלי ניגר	עבודה בזוגות או בקבוצה: הצעות להתערבויות טיפוליות וקביעת מטרות	16:30-15:15	
אורלי ניגר	הצגת מקרים	16:30-8:30	
			מפגש חמישי 15.2.2023

* התוכנית אינה סופית וייתכנו שינויים

1. Bhat, A. N. (2010). Is motor impairment in autism spectrum disorder distinct from developmental coordination disorder? A report from the SPARK study. *Physical therapy, 100*(4), 633-644.

עיבוד מידע

2. Kana, R. K., Keller, T. A., Cherkassky, V. L., Minshew, N. J., & Just, M. A. (2006). Sentence comprehension in autism: Thinking in pictures with decreased functional connectivity. *Brain, 129*(9), 2484-2493.
3. Williams, D. L., Goldstein, G., & Minshew, N. J. (2006). Neuropsychologic functioning in children with autism: Further evidence for disordered complex information-processing. *Child Neuropsychology, 12*(4-5), 279-298.

עיבוד מידע חושי

4. Bundy, A. C., Shia, S., Qi, L., & Miller, L. J. (2007). How does sensory processing dysfunction affect play? *The American Journal of Occupational Therapy, 61*(2), 201-208.
5. Zwick, G. P. (2017). Neuropsychological assessment in autism spectrum disorder and related conditions. *Dialogues in clinical neuroscience, 19*(4), 373-379.

למידה מוטורית

6. Krakauer, J. W., Hadjiosif, A. M., Xu J., Wong, A. L., & Haith, A. M. (2019). Motor Learning. *Comprehensive Physiology, 9*, 613-663.
7. Rosenbaum, D. A. (2010). *Human Motor Control*. 2nd edition. Elsevier.

DIR

8. Phandinata, S. R., Atmodiwirjo, E. T., & Basaria, D. (2017). Developmental Individual-Differences Relationship-Based (Dir) floortime dalam meningkatkan komunikasi dua arah pada kasus Autism Spectrum Disorder (ASD). *Psibernetika, 10*(2), 103-113.

Bogdashina

9. Bogdashina, O. (2011). *Autism and the edges of the known world: Sensitivities, language and constructed reality*. London, UK: Jessica Kingsley.
10. Bogdashina, O. (2016). *Sensory perceptual issues in autism and asperger syndrome: Different sensory experiences-different perceptual worlds*. London, UK: Jessica Kingsley.

***הנרשמים לקורס יחתמו בתחילת הקורס כי הם יודעים:**

בנוגע לאי חריגה מההנחיה המתייחסת לשעות הלימוד במהלך יממה (משתלם יכול ללמוד במפגש שיכלול עד 8 שעות ביממה לכל היותר, בימים א'-ה', בין השעות 08:00 ל- 22:00 ובימי ו' בין השעות 08:00-13:00) וכי ניתנת אפשרות למשתלם ללמוד בקורס אחד או ביותר מקורס אחד במהלך יממה, במוסד אחד או ביותר ממוסד אחד במהלך יממה אחת, ובלבד שלא יעלה מניין שעות הלימוד על 8 שעות לימוד ביממה למשתלם.

לשימוש המשדר:

שם המשתלם: _____ תאריך: _____ חתימה: _____